

Jakob Kjempebane.

(Engelsk eventyr.)

I kong Arturs tid levde i England en bonde som hadde en eneste søn; han hette Jakob og var baade sterk og slu og modig. Paa samme tid hadde en vældig rise, som hette Kormoran, sit tilhold i en mørk hule paa Mikkelsberget. Hele strøket var plaget av denne røveren, og derfor satte den modige Jakob sig fore at gjøre ende paa ham. Han tok med sig et jagthorn, en hakke og en blendlygt, og en kveld svømmet han ut til Mikkelsberget, som ligger ute i havet. Han la sig ikke paa latsiden, og før solen randt, hadde han gravet et hul, to og tyve fot dypt og næsten likesaa bredt. Han dækket det til med grener, løv og kvas og strødde muld oppaa, saa det lignet fast grund. Derefter blaaste han saa sterkt i hornet saa risen vaagnet. Han kom ut og brølte med tordenrøst: „Hvad er du for en liten fyr som vaager at vække mig? Imorgen skal jeg steke dig til frokost!“ Men i det samme han hadde sagt det, faldt han paa hodet ned i hullet. „Haa haa!“ sa Jakob, „nu faar du se at stagge mathugen paa anden vis; for det blir nok ikke stort du faar til frokost,

skal du vente til du faar stekt mig.“ Risen prøvde at komme paa benene; men Jakob gav ham et slag i hodet med hakken, saa han døde paa flekken. Da de styrende paa de kanter hørte om denne djerve daad, sendte de bud efter Jakob, og sa at herefter skulde han bære navnet Jakob Kjæmpebane. De gav ham et sverd og et belte, og paa det stod skrevet med guldbogstaver:

«Her kan I se den tapre mand
som dræpte risen Kormoran.»

Over hele England gik det nu ry av Jakobs storverk, og en anden rise, ved navn Blunderbor, svor ham hevn. Denne risen hadde et forhekset slot, som laa midt inde i en ødslig skog. En dag var Jakob paa reise gjennom denne skogen, og da han blev træt, satte han sig ned for at hvile sig ved en bæk, og saa faldt han i søvn. Risen kom imens for at hente vand i bækken og fik se Jakob. Skriften paa beltet viste hvem han var, og risen løftet ham da varlig op paa ryggen, for at bære ham hjem til sit slot; men da veien gik gjennom tætteste skogen, vaagnet Jakob av at kvistene slog ham om ørene, og han blev ikke litet ræd, da han merket at han var kommet i klørne paa Blunderbor.

Da de kom til slottet, stængte risen ham inde i et av rummene der, og gik ut for at hente en anden kjæmpe, som bodde paa en anden kant av skogen; han skulde nu være med at æte Jakob til middag. Da risen var borte, hørte Jakob skrik og jammer fra alle kanter av slottet, og med én gang hørte han nogen synge:

«Op, fremmedmand, og skynd dig bort,
for ellers blir dit liv kun kort.
Naar Blunderbor kommer hjem igjen,
saa har han med en grusom ven.
De slagter dig, de steker dig,
de æter dig, flyr du ei din vei.»

Da nu Jakob saa ut av vinduet, som var bent over slotsporten, fik han øie paa begge kjæmpene som kom gaaende. Nu gjælder det liv eller død, tænkte han. I værelset fandt han to sterke rep, gjorde rendesnarer i enderne paa dem begge, og da riserne var bent under porten, kastet han rendesnarerne over hoderne paa dem; den andre enden av taugene gjorde han fast i loftsbjelken, og saa drog han i av alle livsens kræfter, saa riserne blev sorte i ansigtet, for de var næsten strupt, og da det ikke var stort mere liv i dem, firte han sig ned efter repene og dræpte dem. Han drog et stort nøkleknippe frem av lommen til Blunderbor, og saa gik han omkring alle steder i slottet. Han fandt tre kvinder, som sat indestængt, halvdøde av sult. De fortalte at riserne hadde dræpt deres mænd og dømt dem selv til at sulte ihjel. Jakob syntes stor synd i dem, rakte dem nøklerne og lot dem faa til odel og eie hele risegaarden og al den rigdom som der fandtes.

Jakob drog nu videre, men kom paa vildstraa, og visste ikke hvor det bar avsted. Tilslut naadde han frem til et stort hus, og da han banket paa porten, kom det ut en rise med to hoder. Han gjorde sig svært blid mot Jakob, bød ham komme ind og lot ham faa et værelse med en god seng. Men da Jakob hadde lagt sig, og risen trodde han sov, hørte

Jakob at han gik op og ned i et andet værelse og snakket med sig selv:

«Du hviler under risens tag;
du skal ei mer se sol og dag,
men falde for min klubbes slag.»

Da stod Jakob op av sengen, tok en stor træklubbe og la under dynen, og saa gjemte han sig i en mørk krok. Ved midnatstid kom risen ind med sin svære klubbe og slog seks otte slag paa klubben som laa i sengen. Saa gik han sin vei, og mente at nu hadde han knust hvert ben i Jakob. Om morgenen kom Jakob noksaa kry ind til risen og takket for godt herberge. Kjæmpen holdt paa at tape mund og mæle, saa forundret blev han. „Kjære, er det dig?“ spurte han. „Har du sovet godt inat, eller blev du urodd av nogen ting?“ — „Ikke noget at nævne,“ svarte Jakob; „jeg kjendte nok noget som krabbet over hodet mit; det var vel bare en rotte.“ Risen sa ikke noget, men bar ind to store fat med kjøt og flesk. Nu kunde de jo for moro skyld æte ikap, sa Jakob, og det gik risen med paa. Men Jakob hadde fæstet en skindsæk under trøien, og i sækken puttet han maten; men risen trodde han sat og aat hele tiden. Tilslut la kjæmpen fra sig kniven, for han orket ikke mer. „Er du alt færdig?“ sa Jakob. „Jeg er ikke halvmæt endda. Nu skal jeg lære dig en vakker kunst, saa kan du æte saa meget du vil.“ Dermed tok han en kniv og sprættet hul paa sækken, saa kjødet og flesket faldt i en haug paa gulvet. „Kan du gjøre slikt, saa kan vel jeg med,“ sa risen og skar op maven sin, saa han døde paa flekken.

Jakob gav sig nu atter paa vei, og et par dage efter møtte han kong Arturs eneste søn, som skulde til Wales, for at utfri en fager mø av en kjæmpes vold. Jakob slog sig i lag med ham, og denne prinsen hadde saa godt hjerte, at han gav bort reisepengene sine til fattigfolk som de møtte paa veien, og tilslut eide han ikke en skilling igjen. Da blev han urolig for at de ikke skulde faa herberge til natten. Men Jakob mente han skulde ikke syte for den ting. „Jeg kjender en trehodet rise som bor et par mil herfra; han har guld og sølv i mængde. Lat mig stelle med ham, og vent bare rolig her, til jeg kommer tilbake.“ Prinsen blev igjen, og Jakob la i vei til risegaarden.

Da han kom til porten, banket han paa, saa det dundret i veggene. „Hvem er det?“ skrek risen. „Din frænde Jakob, som kommer for at varsle dig om nød og fare,“ svarte Jakob. „Hvad er paaferde da, frænde?“ spurte risen. „Aa, ikke andet end at kongens søn er paa vei hit med to tusen mand for at ta livet av dig.“ — „Kjære væne!“ ropte risen, „da maa du stænge mig inde i taarnkjelderen, til kongssønnen er borte.“ Saa stængte Jakob risen inde i kjelderen, gik tilbake og hentet prinsen. De gjorde sig nu til gode med mat og drikke og sov godt hele natten. Morgenen efter gik Jakob ind i skatkamret, og gav prinsen saa meget guld og sølv som han kunde føre med sig, fulgte ham tre mil paa veien, og saa gik han tilbake og lukket risen ut av kjelderen. „Hvad løn skal du ha, fordi du har frelst mit liv?“ spurte risen. „Du kan jo la mig faa denne gamle kuften,“ sa Jakob, „og hatten, og disse skoene

her, og saa det sverdet som hænger ved sengen din.“ — „Det er ikke smaating du kræver,“ sa risen; men jeg faar vel gi dig dem, siden du har berget livet mit. Kuften gjør dig usynlig, hatten gir dig klok-skap, sverdet skjærer berg og sten saa godt som kjøt og ben, og med skoene kan du fare saa fort som nordenvinden.“

Jakob takket risen mange ganger, og saa slog han atter lag med prinsen. Da de hadde gaat en stund, kom de dit som møen bodde. Hun tok venlig mot dem og dækket op et kostelig maaltid for dem. Da 'de var færdige, strøk hun sig om munden med en guldvirket lommeduk og sa til prinsen: „Imorgen maa du sige mig hvem jeg har git denne lommeduken til; kan du ikke det, saa skal du miste hodet.“ Dermed forlot hun dem, og da prinsen gik tilsengs om kvelden, var han rent modfalden. Men Jakob satte paa sig visdomshatten, og da fik han vite at møen ved troldom var nødt til at møte en rise i skogen hver nat. Saa tok han paa sig usynlighetskuften og snarfærdsskoene, og møtte frem i skogen før hende. Da møen kom, gav hun risen lommeduken. Men Jakob drog sverdet og hugg hodet av risen med et eneste hugg; — dermed var troldommen løst. Møen fulgte nu prinsen og Jakob til kong Arturs borg; kongen gjorde stort bryllup for hende og sønnen, og Jakob blev optat i det vidtspurte ridderlag som kaldtes „det Runde Bord“.

Jakob kunde ikke længe holde sig i ro. Han drog ut for at søke nye eventyr, og da han hadde reist tre dage, kom han ind i en skog, og der hørte han skrik og nødrep, og fik snart efter øie paa en

svær rise som drog to mennesker, en ridder og hans frue, med sig efter haarene. Dem vilde Jakob frelse; han steg av hesten, tok paa sig usynlighetskuften, og under den gjemte han sverdet. Saa gik han bort og hugg med ett hugg begge benene av risen like under knærne, saa han faldt overende, saa lang han var, og derefter satte han foten paa risen, støtte sverdet i brystet paa ham og dræpte ham. Ridderen og hans frue blev næsten fra sig selv av glæde og bød straks Jakob hjem til sig. Han takket dem for dette, men sa at han først maatte finde hulen som risen bodde i. Men ridderen bad at han endelig ikke maatte vaage sig dit; for denne risen hadde en bror, som bodde der, og han var den aller værste og grusomste av de to. Jakob blev ved sit likevel, men lovet at se indom ridderens borg, naar han hadde gjort det av med den andre risen.

Da han hadde gaat en stund, kom han til risehulen og saa risen sitte paa en træbul, med en diger jernklubbe ved siden av sig. Jakob hadde tat paa sig usynlighetskuften, gik bort til risen og hugg efter hodet hans; men han traf bare næsen, som gik av, og da brølte risen værre end den største okse. Han trev jernkjubben og slog omkring sig; men Jakob smøg sig bakpaa ham, sprang op paa træbullen og støtte sverdet i ryggen paa ham, saa han brølte og faldt død overende. Jakob gik nu ind i hulen, slap ut flere fanger, som riserne vilde æte og hadde stengt inde der, og saa drog han avsted til ridderen som han hadde lovet at gjeste. Her blev det holdt et stort gilde til ære for ham, ridderen fortalte sine gjester om Jakobs storverk, og gav ham til tegn paa sin

taksomhet en herlig ring. Men midt under festen kom en mand farende, og sa at en tohodet rise, som hette Grundel, hadde hørt om sine frænders død og var nu paa vei til borgen, for at hevne sig paa Jakob. Alle paa borgen blev rædde, saa nær som Jakob; han satte folk til at sage av vindebroen, saa den bare hang sammen paa midten. Derpaa tok han paa sig usynlighetskuften. Saa kom risen og ropte: „Er du her, som har dræpt frænderne mine, saa skal jeg rive dig i filler med tænderne og knuse hvert ben i dig, til mel.“ — „Du faar nu først se at faa fat i mig,“ sa Jakob; dermed kastet han usynlighetskuften, tok snarfærdsskoene paa sig, og gav sig til at løpe, og risen efter ham med klubben i næven. Jakob narret ham efter sig rundt borgen flere ganger; for han hadde lyst til at vise, hvor fort han kunde springe. Jakob slap vel over broen; men da risen var midt paa den, brast den, saa han stupte paa hodet i vandet. Jakob havde nu paa rede haand et sterkt rep med rendesnare paa; det fik han kastet om begge hoderne paa risen; saa spændte to hester fore, de drog risen bort til kanten av graven, og der blev begge hoderne hugget av ham.

Da Jakob hadde været nogen tid hos ridderen, drog han atter ut paa eventyr. Han banket tilslut paa døren til et enslig hus. En gammel hvithaaret mand lukket op for ham, og da han bad om hus til natten, tok gamlingen vel mot ham. „Jeg vet at du er Jakob Kjæmpebane,“ sa eneboeren til ham, „og derfor vil jeg sige dig at paa fjeldet et par mil herfra er et forhekset slot; der bor kjæmpen Galligantus. Han har en ond trolmand til at hjelpe sig, saa han

faar i sin magt baade ridersmænd og kvinder; dem skaper han om til vilde dyr. Især gjør det mig ondt for hertugens datter, som han har skapt om til en hjort. Mange riddere har prøvet at løse trolddommen og fri hende ut men ingen har været god til det; for han har to ildspyende drager som holder vakt ved porten. Men kanhænde du er istand til at komme fremom dem, siden du jo har en usynlighetskufte.

Jakob sa han vilde friste, og næste morgen gjorde han sig færdig. Da han kom op paa fjeldet, saa han dragerne ved porten; men endda han gik bent bort til dem, saa ikke de ham; for han hadde paa sig usynlighetskuffen. Paa muren tæt ved porten hang en guldtrumpet, og over porten stod det skrevet:

„Naar denne trompeten høres skralde,
da skal baade risen og trolmanden falde.“

Jakob tok trompeten og satte i at blaase, og da visste de to derinde at nu var deres magt til ende. Jakob dræpte risen med sit sverd; men heksemesteren fødte bort med en hvirvelvind. Hertugdatteren og alle de forgjorte riddere og fruer skiftet nu ham og blev til mennesker igjen, og slottet blev borte som en røk. Nu blev Jakob Kjæmpebanes ry større end nogensinde, hertugen gav ham sin fagre datter til viv, kong Artur gav ham borg og gods, og der levde han og hans frue siden i lykke og gammen til sine dages ende.